

Cultuurnota Wijdmeren 2018-2021

Sociaal Domein en Dienstverlening
Januari 2018

Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Afbakening.....	3
1.3 Relatie met andere beleidsterreinen.....	4
1.4 Leeswijzer.....	5
2. Context.....	6
2.1 Landelijk cultuurbeleid.....	6
2.2 Provinciaal cultuurbeleid	6
2.3 Regionaal cultuurbeleid.....	7
3. De huidige situatie	9
3.1 Amateurkunst.....	9
3.2 Bibliotheek	9
3.3 Muziekeducatie	9
3.4 Jeugdcultuurfonds en minimabeleid	10
3.5 Sypesteyn	10
3.6 Erfgoed	10
3.7 Gemeentelijk kunstbezit	11
3.8 Mediabeleid	11
3.9 Accommodaties	11
3.10 Ateliers, kunstroutes en festivals.....	12
4. Visie en doelen.....	13
4.1 Visie.....	13
4.2 Doelen	14
4.3 Programma	14
5. Rolverdeling en middelen	21
5.1 Rolverdeling.....	21
5.2 Vormgeving subsidiebeleid	22
5.3 Financieel kader.....	22
Bijlage 1: Inventarisatie culturele instellingen	24
Bijlage 2 : Input inwonersbijeenkomsten	25

1. Inleiding

De gemeente Wijdmeren heeft een rijk cultureel leven. Dagelijks zetten vele inwoners zich actief in voor de cultuur in hun dorp. Tegelijkertijd verandert de samenleving. Deze is voortdurend in beweging door vergrijzing, veranderende bevolkingssamenstelling en veranderende interesses van jeugd en jongeren. Ook de rol van de overheid verandert. Waar van oudsher 'het gemeentehuis bepalend was, wordt het steeds belangrijker wat inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen bijdragen.

Cultuur is van groot belang voor de samenleving. Maar wat kunst en cultuur betekenen voor een samenleving is verschoven. Het gaat niet meer alleen om de artistieke waarde van kunst en cultuur. Het gaat ook om wat kunst en cultuur bijdragen aan de samenleving.

Aan het verbinden van mensen in een dorp, in een samenleving. En aan het profileren van de gemeente. Kunst en cultuur maken een gemeente aantrekkelijk om er te wonen, werken en te verblijven en dienen hiermee ook een economisch belang. Wijdmeren verdient daarom een nieuwe visie op kunst en cultuur die meegaat met haar tijd.

1.1 Aanleiding

Het vorig beleidskader cultuur (2009-2013) is gedateerd en vraagt om vernieuwing. Hiernaast vragen recente ontwikkelingen op bovenlokaal niveau om een afstemming met het lokale cultuurbeleid.

Zo heeft het Rijk juist haar nieuwe cultuurbeleid voor de jaren 2017-2020 vastgesteld. Ook de provincie Noord-Holland heeft nieuw cultuurbeleid voor de komende periode uitgezet.

Kern van het provinciale beleid is gebiedsgericht werken en het streven naar integrale samenhang en verbintenis in de verschillende regio's van Noord-Holland. Maar bovenal is van belang dat de regionale context is gewijzigd. Intensieve samenwerking met de gemeenten uit de regio Gooi en Vechtstreek op het gebied van cultuur heeft geleid tot het regionale programma Cultuur & Erfgoed, Recreatie & Toerisme (CERT). Met CERT is de basis voor een stevige regionale culturele infrastructuur gelegd.

Het regionale programma heeft voor onze gemeente veel te bieden op cultureel vlak. In hoofdstuk 4 wordt hier nader op in gegaan.

1.2 Afbakening

Er zijn veel definities van cultuur die even zovele visies op het begrip weergeven.

Een werkbare zienswijze komt vanuit de oorspronkelijke betekenis van het woord cultuur: verbouwen (cultiveren). Cultuur gaat in die zin om maken, scheppen, creëren. Cultuur is er niet vanzelf, maar wordt gemaakt door mensen. Door te scheppen, of dat in de vorm van muziek, een schilderij, een toneelstuk of nog iets anders is, geven mensen betekenis aan de wereld om hen heen. Cultuur is dan ook een weerspiegeling van de tijd. In deze nota richten wij ons op alle vormen van kunst en cultuur, dat wil zeggen amateurkunst, cultuureducatie, podiumkunsten, beeldende kunst, cultureel erfgoed, literatuur, media en volkscultuur.

Wettelijke inkadering

Het domein van het gemeentelijke kunst- en cultuurbeleid onderscheidt zich van veel andere sectoren waarvoor de gemeente beleid moet ontwikkelen: er is sprake van relatief weinig wet- en regelgeving die voorschrijft wat gemeenten moeten doen. Er is aanzienlijke ruimte voor autonome gemeentelijke beleidsvorming.

Voor kunst- en cultuurbeleid zijn de volgende wetten relevant:

- De Algemene Wet Bestuursrecht: het wettelijk kader voor subsidieverlening;
- De Wet op de Archeologische Monumentenzorg 2007 beschermt het bodemarchief;
- de Wet op het specifiek cultuurbeleid 1993 regelt de landelijke Cultuurnotasystematiek en de subsidiëring;
- de Bibliothekwet: beschermt de aanwezigheid van de bibliotheek; deze wet is per 2015 aangepast;

- de Monumentenwet 1988 beschermt onroerend Nederlands cultuurbezit;
- de Wet tot behoud van cultuurbezit 1985 beschermt roerende cultuurbezit;
- de Auteurswet 1912 regelt en beschermt intellectueel eigendom van creatieve producten;
- de Museumwet 1925 wijzigt of ontheft – in het algemeen belang – van bij erfstelling of legaat gestelde voorwaarden;
- de Archiefwet 1995 legt overheden op goed te zorgen voor hun archiefbescheiden;
- de Wet Werk en Inkomen Kunstenaars 2004, regelt tijdelijke inkomensondersteuning voor professionele kunstenaars;
- de Mediawet 1987 stelt regels aan zendmachtiging voor lokale radio en televisie.

1.3 Relatie met andere beleidsterreinen

Kunst en cultuur staan in verbinding met veel andere beleidsterreinen. Denk aan onderwijs, sociaal-cultureel werk, welzijn, jongerenactiviteiten, monumentenzorg, archiefwet, subsidiebeleid, toerisme en recreatie, erfgoed en laaggeletterdheid.

Veel van deze verbindingen worden in beeld gebracht in de Maatschappelijke Agenda voor het Sociale Domein, die momenteel wordt opgesteld en in 2018 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Twee beleidsstukken, die momenteel in ontwikkeling zijn, hebben een sterke relatie met kunst en cultuur.

Toekomstvisie maatschappelijke accommodaties

De toekomstvisie maatschappelijke accommodaties, die in februari 2018 aan de raad wordt voorgelegd, heeft een sterke relatie met kunst en cultuur. Diverse accommodaties in onze dorpen bieden ruimte voor culturele activiteiten. Het is noodzakelijk een toekomstvisie voor de maatschappelijke accommodaties op te stellen, waarin is bepaald welke accommodaties, al dan niet in gemeentelijk eigendom, voor de langere termijn noodzakelijk zijn om een gevarieerd, sociaal en maatschappelijk leven in onze gemeente en kernen te behouden. Het in eigendom hebben van deze accommodaties is niet het doel, maar een middel om maatschappelijke activiteiten te ondersteunen. Gekeken moet worden naar andere vormen van eigendom, beheer en exploitatie, waarbij meer wordt gekeken naar kosten en maatschappelijke opbrengsten en de eigen kracht en regie van burgers. Daarbij worden kwantiteit en kwaliteit van gebouwen die we zelf willen behouden vastgesteld en welke accommodaties van derden ingezet kunnen worden.

Kernenbeleid

In de coalitieovereenkomst van 14 december 2016 is vastgelegd dat voor de verkiezingen in 2018 een kernenbeleid zal worden opgesteld, waarin de dorpskernen centraal worden gesteld en de invloed van de inwoners van de dorpskernen wordt vastgelegd.

Kernenbeleid ziet toe op het gehele functioneren van een kern met daarbij het sociale netwerk in een kern als ankerpunt. Het draait hierbij om een op de kern gerichte integrale benadering over beleidsterreinen heen en het overkoepelende begrip "leefbaarheid". Wat is nodig om "leefbare kernen" te behouden, dan wel daarin nog verbetering aan te brengen? Hierbij wordt gewerkt met het één account principe, dat wil zeggen dat één ambtenaar een kern toegewezen krijgt en integraal verantwoordelijk is voor de afhandeling van alle vragen, initiatieven, processen, etc. uit die kern en ten behoeve van die kern.

Het kernenbeleid draagt bij aan het behoud en de verbetering van de leefbaarheid van de dorpen. Kunst en cultuur dragen in grote mate bij aan de leefbaarheid, verbondenheid en algemeen gevoel van welbevinden van inwoners in de dorpen die samen de gemeente Wijdmeren vormen. Tussen het gemeentelijke kernenbeleid en kunst en cultuur bestaat dus een sterke relatie.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt de context waarbinnen het cultuurbeleid van de gemeente Wijdmeren vorm krijgt beschreven. Het derde hoofdstuk gaat in op de culturele voorzieningen die er zijn in de huidige situatie. Hoofdstuk vier behandelt visie en de doelstellingen voor de toekomst. In hoofdstuk vijf tenslotte wordt beschreven hoe de rolverdeling tussen gemeente en culturele instellingen zal zijn en welke middelen beschikbaar zijn.

2. Context

Dit hoofdstuk gaat in op de context waarbinnen het cultuurbeleid van de gemeente Wijdemeren vorm krijgt. Het gemeentelijk cultuurbeleid is autonoom maar staat niet op zichzelf. De gemeentelijke, landelijke en provinciale kaders die relevant zijn voor het nieuwe cultuurbeleid worden geschetst.

2.1 Landelijk cultuurbeleid

Het landelijke beleid is zich meer gaan richten op de inhoud van cultuur en op meer samenwerking tussen verschillende partijen en lokale overheden. Dit is een gevolg van de bezuinigingen die zijn doorgevoerd door de kabinetten Rutte I en II. Veel culturele instellingen zagen zich genoodzaakt om zich te richten op andere vormen van inkomensverwerving, onder andere door meer samen te werken met private partijen.

De Rijksoverheid richt zich in de periode 2017-2020 op de volgende gebieden:

- Cultuureducatie: zo veel mogelijk kinderen en jongeren in aanraking brengen met de rijkdom van cultuur.
- Talentontwikkeling: de ontwikkeling van talent is van belang voor de kracht en dynamiek in de cultuursector.
- De maatschappelijke waarde van cultuur: cultuur levert een bijdrage aan onderwijs, zorg, toerisme en de profilering van steden, regio's en Nederland als geheel.
- Digitalisering: dit biedt kansen om meer mensen in aanraking te brengen met cultuur; ook wordt informatie over erfgoed zo beter bewaard voor volgende generaties.
- Veranderende financiering culturele infrastructuur per 2022:
In de afgelopen periode is zowel bij de Raad voor Cultuur, bij het Rijk als bij de regionale overheden de gedachte gegroeid dat stedelijke regio's meer centraal komen te staan in het te voeren cultuurbeleid. 'Het zijn de natuurlijke brandpunten in het culturele aanbod.

Het nieuwe kabinet benadrukt het belang van kunst en cultuur voor de samenleving: verbindend, verrijkend en goed voor de economie en identiteit. In de kabinetsplannen komt er voor cultuur in 2018 25 miljoen euro bij en lopen de investeringen op tot 80 miljoen structureel in 2020. Dit geld is ook voor 'historisch democratisch bewustzijn'. Zo moeten schoolkinderen het Wilhelmus leren, komt er een boekje met de geschiedenis canon (voor iedereen die achttien jaar wordt of het Nederlanderschap verwerft) en komt er een verplicht bezoek aan het Rijksmuseum en het parlement.

Erfgoed en monumenten (met name het nationaal restauratiefonds) krijgen volgend jaar een investering van 150 miljoen en het jaar erop ook nog eens van 100 miljoen. In de twee jaar daarna wordt dat bedrag telkens gehalveerd. In totaal komt de bijdrage de komende jaren neer op 325 miljoen.

2.2 Provinciaal cultuurbeleid

Recent heeft de provincie Noord-Holland nieuw cultuurbeleid vastgesteld voor de periode 2017-2020: Cultuur in ontwikkeling. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Ten aanzien van culturele infrastructuur zet zij in op de volgende activiteiten:
 - Ontwikkelen van kennis en netwerk culturele infrastructuur.
 - Stimuleren van en participeren in regionale cultuurnetwerken.
 - Toegankelijk en bereikbaar houden van het provinciaal bibliotheeknetwerk.
 - Bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het basisonderwijs, waarbij onze regionale samenwerking als deel van de MRA cultuuragenda is aangesloten.

- Ten aanzien van cultuureducatie: binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit
In de periode 2017-2020 wordt ingezet op een verdere verdieping van wat in de periode 2013-2016 is gerealiseerd op het gebied van cultuuronderwijs in het primair onderwijs en het vergroten van het aantal deelnemende scholen. Stichting Plein C zal met deelnemende Noord-Hollandse gemeenten en culturele instellingen een plan voor Noord-Holland voor 2017-2020 opstellen en dit indienen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie.
- Loods Herbestemming
De Loods Herbestemming jaagt herbestemming van monumenten aan door vraag en aanbod bij elkaar te brengen en eigenaren en initiatiefnemers te ondersteunen. De focus ligt op herbestemming van industrieel, religieus en agrarisch erfgoed en op opgaven binnen de bredere provinciale gebiedsopgaven. Daarnaast zal de Loods gebiedsgericht kansen signaleren en uitdragen voor duurzaamheid en energietransitie.

2.3 Regionaal cultuurbeleid

Binnen de regio G&V zijn op dit moment veel ontwikkelingen gaande. Het regionale programma, waarin wordt samengewerkt door de 7 regiogemeenten, heeft voor onze gemeente veel te bieden op cultureel vlak. Centraal hierin staat het programma Cultuur & Erfgoed, Recreatie & Toerisme (CERT).

Het bijeenbrengen van cultuur & erfgoed en recreatie & toerisme in een regionaal programma maakt regievoering mogelijk op versterking van identiteit en het ontstaan van beeldvorming. Cultuur, Erfgoed en Landschap zijn naast het creatief (media)vakmanschap in de regio de kwaliteiten op basis waarvan identiteit ontstaat en op basis waarvan de regio zijn uniek profiel wil uitbouwen. Zo wordt een realistische promotie gemaakt voor het aanwezige kwaliteitsaanbod voor inwoners en bezoekers die naadloos past bij de identiteit van de regio. We streven naar een balans tussen de ontwikkeling van hoogwaardig facilitair aanbod als verblijfsaccommodaties en horeca-, cultuur- en erfgoedaanbod en toegang tot gebruik van landschap door recreatie en bijzonder winkelaanbod in de regio. Vanuit regio op samenhang wordt de positie van de regio versterkt, ontstaat een betere toegang tot het aanbod van de regio en wordt er gewerkt aan nieuwe verdienmodellen en organisatievormen voor investering in cultuur, erfgoed en landschap.

Het cultuur- en erfgoeddeel van CERT berust op drie pijlers, waarover afspraken zijn gemaakt en van waaruit de volgende projecten worden uitgevoerd:

- 1) Verbetering van samenwerking op het gebied van cultuur en erfgoed in en tussen de culturele instellingen, door vorming van georganiseerde samenwerking.
- 2) Verbetering van samenwerking in cultuureducatie, zowel binnen als buiten het onderwijs.
- 3) Cultuurmarketing vanuit gezamenlijke doelen ten behoeve van cultuurparticipatie, die nauw aansluit bij de doelstellingen van het deelprogramma recreatie & toerisme, het regionale marketingbureau en vooral de marketingdoelstellingen van culturele instellingen.

Met CERT is de basis voor een stevige regionale culturele infrastructuur gelegd. **Op hoofdlijnen zijn hiervan concrete effecten voor onze gemeente:**

- de structurele verankering van cultuureducatie in het onderwijs.
- extra subsidie van de provincie voor de uitvoering van het kwaliteitsbeeld Cultuur & Erfgoed Gooi- en Vechtstreek. Dit uitvoeringstraject start in 2018 (zie paragraaf 4.3).
- Subsidie van het Mondriaanfonds voor de aanstelling van een regio-conservator. Deze brengt collecties in kaart, organiseert tentoonstellingen en zet samenwerkingen op zoals het museumoverleg. Voor 2018 wordt een gezamenlijke marketingagenda opgezet voor musea in de regio onder het thema "Groen in het Gooi". De tuin van Sypesteyn past goed in dit thema.

- De deelname van meerdere lokale verenigingen, kunstenaars en podia (waaronder de Dillewijn) in regionaal verband aan IKTOON.

In de komende tijd (tot 2020) zal het programma verder worden uitgewerkt en uitgevoerd. Onderdeel hiervan is de afstemming op de lokale cultuurnota's.

In hoofdstuk 4 wordt hier nader op in gegaan.

3. De huidige situatie

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige situatie ten aanzien van kunst en cultuur in Wijdmeren. Om inzicht te geven in de veelheid aan organisaties is in bijlage 1 een overzicht opgenomen van de culturele instellingen in onze gemeente.

3.1 Amateurkunst

Amateurkunstgezelschappen zijn goed vertegenwoordigd in Wijdmeren. De verschillende dorpskernen hebben ieder diverse zangkoren, muziekverenigingen en toneelverenigingen. De verenigingen spelen een actieve rol in het sociaal culturele leven van de inwoners van Wijdmeren. Zij vormen een belangrijke plek voor ontspanning en ontmoeting. Voor oefenruimtes zijn de verenigingen aangewezen op de gemeentelijke en particuliere accommodaties in de verschillende kernen.

3.2 Bibliotheek

Op 1 januari 2016 zijn de bibliotheken van de gemeente Gooise Meren en de gemeenten Eemnes, Weesp en Wijdmeren gefuseerd tot de bibliotheek Gooi en Meer.

De bibliotheek is de plek bij uitstek waar mensen bij elkaar komen en zich kunnen ontwikkelen. Dat kan door het lenen van boeken, het lezen van de krant of andere media te consumeren. De collectie bevat schriftelijke, audiovisuele en digitale materialen. Daarnaast vervult de bibliotheek een steeds bredere rol. Dit is ook terug te zien in de taken van een bibliotheek die zijn vastgelegd in de Bibliotheekwet uit 2015:

1. Kennis en informatie
2. Ontwikkeling en educatie
3. Lezen en literatuur
4. Kunst en cultuur
5. Ontmoeting en debat

Tal van activiteiten vinden plaats in de bibliotheek. Zo fungeert ze als werk- en studieplek en organiseert de bibliotheek verschillende literaire activiteiten en filmvoorstellingen. Ook is er een repaircafé en een digicafé.

Aan het onderwijs biedt de bibliotheek een uitgebreid jaaraanbod aan. De activiteiten richten zich op de voor- en voorschoolse periode en het primair onderwijs. Aanvullend op deze binnenschoolse activiteiten vinden diverse projecten plaats.

De bibliotheken in Wijdmeren zijn te vinden in Nieuw-Loosdrecht en Nederhorst den Berg. In Ankeveen, Oud-Loosdrecht en Kortenhoef is een zogenaamde 'Bibliotheek op School' (BOS). Dit is een samenwerkingsproject tussen de bibliotheek en basisonderwijs. Het BOS-project is een initiatief van Stichting Kunst van Lezen. Het voorkomen van taalachterstanden bij kinderen in de basisschoolleeftijd door middel van het vergroten van de woordenschat is een belangrijk doel van deze stichting. Aanvankelijk waren basisschoolleerlingen de doelgroep. Naderhand is de bibliotheek opengesteld voor inwoners van alle leeftijden. Het project zorgt ervoor dat de bibliotheek bereikbaar blijft. Dit sluit ook goed aan bij het kernenbeleid dat de gemeente Wijdmeren voert.

3.3 Muziekeducatie

De gemeente vindt het belangrijk dat kinderen in contact komen met muziek. Aan de Stichting Muziekeducatie Wijdmeren is hiertoe subsidie beschikbaar gesteld voor muziekonderwijs op de scholen voor de periode 2015 tot en met 2018. De doelstelling van de stichting is het muziekonderwijs op de basisschool te stimuleren en zo veel mogelijk kinderen tegen lage kosten in contact te brengen met kwalitatief goed muziekonderwijs. In september 2015 is in samenwerking met de muziekverenigingen het muziekproject LOL (leerzaam, ontdekkend, leuk) gestart. Het project houdt in dat de leerlingen van groep 5 en 6

op de basisschool eerst algemene uitleg krijgen over verschillende instrumenten en daarna muzikles krijgen van een vakdocent. De benodigde instrumenten worden kosteloos beschikbaar gesteld door de muziekverenigingen. Het project wordt afgesloten met een concert voor ouders en leerkrachten.

3.4 Jeugdcultuurfonds en minimabeleid

Het Jeugdcultuurfonds is een landelijk fonds, dat het mogelijk maakt dat kinderen tussen de 4 en 18 jaar uit financieel minder draagkrachtige gezinnen toch kunnen meedoen aan culturele activiteiten. In het kader van het minimabeleid is de gemeente Wijdmeren hierop aangesloten. Dit is een bewuste keus, zodat kinderen hun culturele talenten kunnen ontplooiën, ongeacht de financiële thuissituatie.

Voor deelname aan het jeugdcultuurfonds en de declaratie kindertoeslag worden strikte eisen gesteld, bijvoorbeeld over het inkomen en waar het geld aan wordt besteed. Aanvragen voor een bijdrage worden gedaan door onafhankelijke intermediairs, professionals die al betrokken zijn bij het gezin. Het toegekende bedrag wordt direct betaald aan de instelling waar het kind les heeft.

3.5 Sypesteyn

In Nieuw-Loosdrecht bevindt zich het kasteelmuseum Sypesteyn. De collectie van het museum is zeer gevarieerd en bestaat onder andere uit familieportretten, kunstnijverheid en de grootste verzameling Loosdrechts porselein. De objecten dateren van de late Middeleeuwen tot midden negentiende eeuw. Het kasteel wordt omringd door een historische stijltuin waar in de zomer regelmatig kunsttentoonstellingen te zien zijn.

Sypesteyn vervult een (boven-) regionale rol. De kunstcollectie, het gebouw en de tuin zijn van dermate kwaliteit dat ook bezoekers van buiten de regio worden aangetrokken.

In 2016 heeft de gemeenteraad besloten om een meerjarenplan te ondersteunen en tot en met 2019 subsidie beschikbaar te stellen aan Sypesteyn. In het meerjarenplan is aangegeven hoe uitwerking wordt gegeven aan de aanbevelingen die in een daarvoor afgaand onderzoek zijn gedaan. Eén van de aanbevelingen die is gedaan is om samen te werken met andere culturele instellingen. Inmiddels werkt Sypesteyn met collega musea samen aan een gezamenlijke aanpak voor de porseleincollectie. Ook met de regio Gooi en Vechtstreek wordt nauw samengewerkt. Voor één dag per week wordt een deskundige vanuit de regio ingezet voor het verder digitaliseren van de collectie. Bovendien is er bij de regio een conservator in dienst, die zal helpen bij het profileren van de collectie van Sypesteyn.

3.6 Erfgoed

De gemeente Wijdmeren heeft een rijk erfgoed in de vorm van monumenten en historische landschappen. Door de geschiedenis heen zijn hier veel buitenplaatsen gebouwd, waarvan Trompenburg een zeer bekende is. Vanwege de vele monumenten, in combinatie met de buitenplaatsen en het historische landschap is er een groot besef van de historie en een grote waardering van het erfgoed.

Bewoners van een monument kunnen gratis een monumentencheck krijgen.

Om het jaar doet de gemeente één dag mee aan de landelijke Open Monumentendagen.

Vereniging Natuurmonumenten

In de gemeente Wijdmeren is het hoofdkantoor van de Vereniging Natuurmonumenten gevestigd. Het bezoekerscentrum in 's-Graveland fungeert als poort van de Gooi en Vechtstreek en biedt legio educatieve en recreatieve mogelijkheden. Natuurmonumenten zet zich, als eigenaar van diverse monumentale panden, in toenemende mate in op het vlak van

cultuurhistorie. Forten worden meer “beleefbaar” gemaakt en betrokken bij het gebied via routes. Ook wordt gestimuleerd historische paden en panden weer open te stellen.

Historische Kringen

In de gemeente zijn drie historische kringen actief: de historische kring Loosdrecht, de historische kring Nederhorst den Berg en de historische kring In de Gloriosa. De kringen richten zich op het conserveren van voorwerpen, het inventariseren van archieven, met genealogie, archeologie en kunst, het ordenen van de bibliotheek of documenteren van audio, video, foto's en krantenknipsels.

CERT

In regionaal verband wordt samengewerkt in het programma Cultuur & Erfgoed, Recreatie & Toerisme (CERT). Eén van de drie pijlers van dit programma betreft cultuurhistorie en erfgoed. Aan de hand van een aantal thema's wordt gebouwd aan het overkoepelende beeld van onze regio. In de komende tijd (tot 2020) zal dit programma verder worden uitgewerkt. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op dit programma.

3.7 Gemeentelijk kunstbezit

Buitenkunst

In de verschillende kernen van de gemeente bevindt zich beeldende kunst in de openbare ruimte. Op dit moment zijn er in de gemeente 21 kunstwerken in de openbare ruimte, waarvan sommigen een oorlogsmonument zijn. Drie kunstwerken bevinden zich op begraafplaatsen. De kunstwerken worden onderhouden door een hierin gespecialiseerd bedrijf.

Stichting Kunstbezit

De Stichting Kunstbezit 's-Graveland is verantwoordelijk voor het beheer van een bijzondere schilderijencollectie met werk van kunstenaars die zich lieten inspireren door Kortenhoef en omgeving. De collectie is te zien in het gemeentehuis. Momenteel wordt de collectie gedigitaliseerd.

In de statuten van de stichting is bepaald dat één keer per twee jaar de kunstwerken worden tentoongesteld. Hierdoor hebben inwoners meer gelegenheid de werken te zien. De laatste tentoonstelling was “De twee heren van de Dijk” in 2016.

3.8 Mediabeleid

Stichting Plumego is onze lokale publieke media-instelling. In april 2018 verloopt de zendmachtiging die de omroep van het commissariaat van de media heeft ontvangen. In december 2017 heeft de gemeenteraad besloten een positief advies uit te brengen aan het commissariaat van de media over de aanwijzing van Stichting Plumego als lokale publieke media-instelling voor de periode van 2 april 2018 tot 2 april 2023.

NB. In de praktijk worden de dagelijkse gang van zaken en de technische uitvoering van de uitzendingen van Stichting Plumego verzorgd door GooiTV.

Er bestaan plannen voor meer samenwerking tussen de lokale omroepen uit de regio Gooi en Vechtstreek. Deze plannen zijn nog in een primaire fase. De gemeente Wijdemeren staat niet negatief tegenover deze plannen.

Naast de lokale omroep zijn er verschillende lokale kranten.

3.9 Accommodaties

Voor bijeenkomsten, voorstellingen, concerten, maar ook repetities zijn diverse accommodaties en podia beschikbaar. In Loosdrecht verzorgt het Kursusproject cursussen in het Drieluik en is muziektheater Spotlight gehuisvest in de Meidoorn. Hiernaast vinden ook in de bibliotheek veel sociaal culturele activiteiten plaats. In Nederhorst den Berg is er

een sociaal cultureel centrum, zijn er “Concerten op de Berg” in de Willibrordkerk en accommodeert het Jagthuis ook regelmatig culturele activiteiten. In Kortenhoef is het oude kerkje in gebruik als cultureel podium. Stichting Kunst aan de Dijk organiseert hier een hoogwaardig en gevarieerd cultureel programma. Verder bevindt zich op de Kwakel verenigingsgebouw 't Akkoord. In de Oude School worden door stichting BLOK tentoonstellingen en lezingen georganiseerd. Verder zal in en aan basisschool de Regenboog begin 2018 een cultureel centrum worden gerealiseerd ter vervanging van de podiumfunctie van de Dobber. Hoofdgebruiker zal Toneelvereniging DSO worden. In Ankeveen bevindt zich de Dillewijn, het enige theater in de gemeente. De Dillewijn is gehuisvest in de voormalige Nederlands Hervormde kerk van Ankeveen. Heel bijzonder aan het theater is dat het volledig is voortgekomen uit particulier initiatief van een aantal actieve bewoners. Inmiddels draait de Dillewijn al enkele jaren culturele producties, zonder ondersteuning van de gemeente. Dit theater trekt publiek uit zowel Wijdemeren en de omringende gemeenten en vervult daarmee zelfs een regionale functie.

3.10 Ateliers, kunstroutes en festivals

De gemeente kent vele professionele en amateur beeldende kunstenaars en jaarlijks worden tentoonstellingen, kunstbeurzen en atelierroutes georganiseerd. Er zijn vele galerieën op het gebied van schilderkunst, keramiek, beeldhouwwerk en andere kunstvormen. Kortenhoef en 's-Graveland huisvesten van oudsher vele kunstschilders. Hierdoor is er veel aanbod van schilderkunst, wat heeft geleid tot het organiseren van bijvoorbeeld de Kunstronde en Kunstroute. Deze activiteiten zorgen ervoor dat mensen van binnen en met name ook van buiten de gemeente op een laagdrempelige manier kennis kunnen maken met de kunstwerken. Dit zorgt ook voor meer naamsbekendheid van kunstenaars, bezoekers aan de gemeente en samenwerking tussen de kunstenaars.

Ook in Nederhorst den Berg werd tot een paar jaar terug een kunstroute georganiseerd.

Voorbeelden van festivals en exposities die worden georganiseerd zijn Blauw (2016) en Licht (2017) in Ankeveen en het Jazz- en het Dijkfestival in Loosdrecht. Een festival met een bovenregionaal karakter is Wonderfeel in 's-Graveland.

In en rondom haar atelier organiseert Ingrid Jansen elk jaar de drukbezochte kunstmarkt Place du Tertre.

4. Visie en doelen

De ambitie van de nieuwe cultuurnota is kunst en cultuur als een verbindende kracht in te zetten voor de maatschappelijke context en de economie van Wijdmeren. Het gaat dan niet alleen om het toekennen van nieuwe waarden van kunst en cultuur, maar ook om nieuwe uitgangspunten te bepalen, waarbij samenwerking en innovatie voorop staan.

Om de voor die ambitie benodigde verandering tot stand te brengen geeft de cultuurnota een kader voor de periode 2018 – 2021. De nota biedt een gezamenlijk gedeeld toekomstbeeld wat cultuur betekent voor de lokale samenleving.

De nota is richtinggevend voor de langere termijn. Het gaat om een dynamisch, open en transparant proces. Daarbij blijven maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners, net als bij de totstandkoming van de nota het geval was, nauw betrokken.

De nota is mede tot stand gekomen met inbreng die in dialoog met inwoners, organisaties en culturele instellingen is opgehaald. Er hebben drie bijeenkomsten met vertegenwoordigers uit het culturele veld plaatsgevonden en hun inbreng is meegenomen in de nota. Het geheel betrof een brede inventarisatie van meningen en ideeën over de betekenis van cultuur, de goede kanten van het cultuuraanbod, maar ook de ervaren knelpunten en wensen voor verbetering. Bijlage 2 geeft een korte samenvatting van de input uit de drie bijeenkomsten.

Zoals al eerder aangegeven zijn er op regionaal niveau belangrijke ontwikkelingen op het vlak van kunst en cultuur. Met CERT is de basis voor een stevige regionale culturele infrastructuur gelegd. Een aanzienlijk deel van de doelstellingen van ons cultuurbeleid (doelstellingen 4, 5 en 6 in paragraaf 4.2) zal worden gerealiseerd door regionale programma's.

4.1 Visie

De missie van de gemeente Wijdmeren formuleren wij als volgt: de gemeente Wijdmeren voert kunst en cultuurbeleid dat aansluit bij de schaal en potenties van het gebied; de gemeente doet dit door actief in te zetten op het ontsluiten, verbinden en versterken van de culturele sector.

De visie van Wijdmeren op kunst en cultuur is als volgt:

Kunst en cultuur zijn van grote betekenis voor de kwaliteit van de samenleving. Zij dragen bij aan 21ste -eeuwse vaardigheden, te weten: creativiteit, kritisch denken, burgerschap, samenwerking, communicatie, productiviteit, ondernemerschap, ICT en mediageletterdheid. Cultuur in Wijdmeren is bij uitstek geschikt om de economische en sociale kracht lokaal te versterken. Economische omdat het toeristen naar de gemeente kan trekken, sociaal omdat het kan dienen als zuurstof voor een gemeenschap en de leef kwaliteit van een omgeving positief kan beïnvloeden. Daarmee is cultuur een fundament in de ontwikkeling van de mens (jong en oud) en een fundament in de opbouw van de gemeente of de verschillende kernen van Wijdmeren.

Als gemeente hebben wij de ambitie om een kunst en cultuurbeleid te voeren dat aansluit bij de schaal en de potenties van onze gemeente. Wij richten ons daarbij op het beter zichtbaar maken van wat er is, maar ook op het leggen van verbindingen. De uitdaging ligt er verder in door samen te werken, elkaar te versterken en hiermee meer te bereiken.

Een goed cultuuraanbod in onze gemeente draagt in sterke mate bij aan de ambities om Wijdmeren te ontwikkelen tot een sterke en sociale samenleving, met verbinding tussen de verschillende kernen, waarin iedereen zich thuis kan voelen en waar het aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te ondernemen. Cultuur is verbonden met onze identiteit en draagt bij aan ontwikkeling, ontplooiing van mensen en het vergroten van de recreatie mogelijkheden in onze gemeente.

We zetten in op het vergroten van de beleving van kunst en cultuurbeoefening voor alle leeftijden. In Wijdmeren hebben we daarbij kennis van onze historie en waarden en beschermen wij ons erfgoed.

Het creëren van een optimaal lokaal cultureel klimaat is een gezamenlijke opgave voor de gemeente, culturele organisaties, ondernemers en actieve inwoners. Ieder doet dit vanuit zijn eigen rolname. Soms heeft de gemeente een bepalende rol, waar bij andere onderwerpen actieve inwoners en kunstenaars juist op de voorgrond treden. Er gebeurt al heel veel in Wijdmeren op het gebied van cultuur, erfgoed en kunst. Het is vooral belangrijk om dit zichtbaarder te maken in Wijdmeren, te behouden of uit te breiden, voor haar inwoners en bezoekers.

4.2 Doelen

Om uitvoering te geven aan onze ambitie, aan het benutten van de potentie van het gebied en aan te sluiten bij regionale ontwikkelingen en kansen, benoemen wij de volgende doelstellingen:

1. Wijdmeren probeert zoveel mogelijk de bestaande culturele voorzieningen in de kernen te behouden.
2. Wijdmeren stimuleert waar mogelijk vernieuwing van het aanbod aan kunst en cultuur in de kernen, wat bijdraagt aan creativiteit en innovatie, het cultureel ondernemersklimaat & innovatie en uiteindelijk een versterking van de economische kracht van Wijdmeren.
3. We maken zichtbaarder wat er aan kunst en cultuur in de kernen van Wijdmeren is. Door lokaal beter samen te werken, locaties en voorzieningen gezamenlijk te benutten en een betere functiemenging kunnen culturele en maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven betere resultaten bereiken.
4. Cultuur is verbonden met onze identiteit, met waar we vandaan komen. Het erfgoed van Wijdmeren wordt gepositioneerd via "kwaliteitsplekken".
5. Kunst- en cultuureducatie wordt structureel verankerd in het lesprogramma van de scholen voor primair onderwijs.
6. De gemeente beschikt over een rijk cultureel aanbod. Dit kan worden gerelateerd aan recreatie en toerisme, om meer bezoekers te trekken.

4.3 Programma

In deze paragraaf werken wij de doelstellingen uit in concrete actieprogramma's. Per programma benoemen wij sleutelprojecten.

1. Behoud bestaande culturele infrastructuur

In hoofdstuk 3 is de culturele infrastructuur van Wijdmeren geschetst. De inzet is om deze bestaande culturele voorzieningen in de verschillende kernen zoveel mogelijk te behouden.

Cultuur is een fundament in de ontwikkeling van de mens (jong en oud) en een fundament in de opbouw van onze dorpskernen. In tijden waarin loslaten en faciliteren voor een gemeente belangrijker wordt, is het tegelijkertijd nodig om duidelijk te zijn in wat de gemeente in de basis belangrijk vindt. Op een aantal terreinen blijft de gemeente daarom actief sturen op het beleid. De gemeente creëert randvoorwaarden voor deelname aan cultuur, zowel actief als receptief, en financiert de voorzieningen die de culturele infrastructuur vormen.

De sturende rol die de gemeente ziet voor zichzelf in het behoud van de culturele infrastructuur, wordt gerealiseerd door het subsidiebeleid, het kernenbeleid en het accommodatiebeleid.

2. Stimuleren vernieuwing

De gemeente blijft, nog steeds, het meeste van haar tijd en middelen inzetten op de in hoofdstuk 3 genoemde bestaande culturele voorzieningen. Waar mogelijk stimuleren we echter vernieuwing van het aanbod aan kunst en cultuur in de kernen.

Subsidie evenementen

Middels subsidies vanuit recreatie en toerisme wordt financiële ondersteuning geboden aan culturele vernieuwing in de vorm van evenementen. Particulier initiatief wordt hierbij financieel ondersteund. Voorbeelden zijn Wonderfeel, Blauw (2016) en Licht (2017) in de Dillewijn en het Jazz- en Dijkfestival in Loosdrecht.

Incidentele subsidies

Eenmalige subsidie maakt vernieuwing mogelijk. Het wordt ingezet voor nieuwe aansprekende kunst- en cultuuractiviteiten van samenwerkende kunst- en cultuurorganisaties, nieuw beleid en noodzakelijke investeringen in het kunst- en cultuurveld.

Kunst in de buitenruimte

Dorpsgericht (cultuur)beleid vraagt niet alleen aandacht voor het in stand houden van voorzieningen, de cultuurhistorie en monumenten, maar ook voor de inrichting van de publieke ruimte. Kunstuitingen op de pleinen en markante punten in de kernen kunnen bijdragen aan herkenbaarheid en aantrekkelijkheid. Concrete aanleidingen voor een kunstwerk zijn er genoeg; een nieuwbouwwijk, een groot onderhoudsprogramma voor wegen, riolering en andere infrastructuur zoals aanleg van nieuwe fietspaden, restauratie van de forten, begraafplaatsen en de leegte van bestaande pleinen.

Kunstexpositie gemeentehuis

Een manier om vernieuwing in het cultuurbeleid aan te brengen, is het mogelijk maken voor lokale kunstenaars om structureel te exposeren in o.a. het gemeentehuis. Twee keer per jaar zal een tentoonstelling worden gefaciliteerd in het gemeentehuis, met kunst van lokale kunstenaars. Door dit te doen wordt een stimulans geschapen voor lokale kunstenaars om hun werken te tonen en voor bezoekers om op een laagdrempelige manier in aanraking te komen met lokale kunst.

NB. Op dit moment hangen er in de publieke hal tijdelijk kunstwerken van lokale kunstenaars. Tevens worden er permanent lokale archeologische ontdekkingen tentoongesteld. De keuze voor het exposeren en de betreffende kunstenaars gebeurt op dit moment ad hoc.

Open monumentendag

Op dit moment doet de gemeente om het jaar één dag mee aan de landelijke open monumentendag. Het streven is om dit jaarlijks te gaan doen. Hieraan gekoppeld willen we de dag door middel van een flyer, zowel op papier als digitaal, onder de aandacht brengen.

3. Lokale samenwerking en afstemming

Bij de bijeenkomsten met vertegenwoordigers uit het culturele veld kwam sterk naar voren dat er tussen de verschillende aanbieders en beoefenaars van culturele activiteiten in Wijdmeren weinig contact is. Het aanbod van kunst en cultuur is versnipperd en er is te weinig afstemming van het aanbod. Cultureel aanbod en culturele activiteiten zijn onvoldoende samengebracht. Door dit gebrek aan clustering wordt de zichtbaarheid ook beperkt.

Organiseren netwerkbijeenkomsten

In de afgelopen jaren zijn er geen structurele bijeenkomsten met het culturele veld in onze gemeente geweest. De in het kader van de voorliggende cultuurnota georganiseerde bijeenkomsten waren erg positief en er blijkt veel behoefte bij de culturele instellingen hier

een vervolg aan te geven. De gemeente geeft hier gehoor aan en zal in de toekomst minimaal één keer per jaar een netwerkbijeenkomst cultuur organiseren.

Naast deze netwerkbijeenkomsten zal de gemeente in 2018 specifiek met jongeren in gesprek gaan. Aan de jongeren zal worden voorgelegd of en zo ja, wat zij concreet missen aan het bestaande cultuuraanbod. Er is veel aanbod van kunst en cultuur voor jongeren, maar het is de vraag of het huidige traditionele kunst- en cultuuraanbod nog wel (voldoende) aansluit op hun behoefte. De meeste amateurverenigingen hebben een vergrijzend ledenbestand en zij hebben in de bijeenkomsten aangegeven dat het moeilijk is jongere leden te werven en te behouden.

Uitagenda

Om meer inzicht te krijgen in elkaars activiteiten werd tijdens de bijeenkomsten met het culturele veld voorgesteld om 1 tot 2 keer per jaar een uitagenda op te stellen. Hiermee kan worden voorkomen dat er in twee kernen op het hetzelfde moment een soortgelijk evenement wordt georganiseerd en elkaars bezoekers niet worden afgesnoept. In overleg met het culturele veld zal de mogelijkheid van een lokale uitagenda worden verkend. De gemeente kan dan faciliteren door de agenda te publiceren op haar website.

NB. Onderdeel hiervan is de afstemming van de programmering van de verschillende aanbieders van culturele voorstellingen.

Afgelopen juni 2017 is met IKTOON een begin gemaakt met een regionale uitagenda. Op termijn zal ernaar worden gestreefd ook structureel een regionale uitagenda te ontwikkelen.

Gekoppeld aan de uitagenda zullen de mogelijkheden van de ontwikkeling van een toeristische app worden verkend. Bezoekers en bewoners van onze gemeente hebben met zo'n app altijd een actueel overzicht van interessante locaties, evenementen en activiteiten. In eerste instantie zal lokaal worden geïnventariseerd en afgestemd, waarna de mogelijkheden in regionaal verband zullen worden verkend.

De kosten voor een dergelijke app zijn afhankelijk van een groot aantal factoren, maar het minimumbedrag is € 10.000,-.

De Appelboom

De Appelboom is in september 2017 geïntegreerd met het Vrijwilligerspunt Wijdmeren. De krachten zijn daardoor gebundeld tot één interactief platform voor heel Wijdmeren. Op deze website komt al het vraag en aanbod samen van inwoners en organisaties op het gebied van vrijwilligerswerk en bewonersinitiatieven, waaronder culturele projecten.

De gemeente stimuleert inwoners door middel van de Appelboom (www.deappelboom.nl) om initiatieven te ontplooiën die de samenwerking in het kader van leefbaarheid bevorderen.

Lokale kunstroute

Tijdens de bijeenkomsten met het culturele veld kwam de wens voor een lokale kunstroute sterk naar voren. Zo'n kunstroute zou langs de diverse culturele verenigingen, kunstwerken, buitenkunst, erfgoed, e.d. gaan lopen. De insteek is dat de organisatie bij de culturele instellingen ligt en de rol van de gemeente faciliteren en promoten is. In overleg met het culturele veld zullen de mogelijkheden van een kunstroute worden onderzocht.

Onderdeel van de nieuw te ontwikkelen lokale kunstroute betreft het stimuleren van de kunstroute in Nederhorst den Berg, die tot een paar jaar terug werd georganiseerd. Hiernaast zal de route in ieder geval moeten aansluiten op de twee bestaande kunstroutes (Kunstronde Vecht en plassen en Kunstroute 's-Graveland).

Historisch erfgoed

Samen met de historische kringen gaan we een inventarisatie maken van grafmonumenten in de verschillende kernen. Het gaat om grafmonumenten ter nagedachtenis aan inwoners die veel voor onze dorpen hebben betekend. Naast het in kaart brengen zal ook een route langs de diverse monumenten worden ontwikkeld, in samenwerking met de historische kringen.

Naast de route streven we ook naar het digitaliseren van de historische graven, monumenten en landgoederen.

Combinatiefunctionaris cultuur

In onze gemeente hebben we een combinatiefunctionaris cultuur. De mogelijkheden zullen worden verkend om deze functionaris in te zetten voor het verbinden van het kunst en cultuurveld en in samenhang het aanbod af te stemmen.

4. Erfgoed en cultuurhistorie

Zoals al aangegeven in paragraaf 2.3 heeft het regionale programma Cultuur & Erfgoed, Recreatie & Toerisme (CERT) voor onze gemeente veel te bieden op cultureel vlak. Met CERT is de basis voor een stevige regionale culturele infrastructuur gelegd. In de komende tijd (tot 2020) zal het programma verder worden uitgewerkt en uitgevoerd.

Het cultuur- en erfgoeddeel van CERT berust op drie pijlers, waarvan de eerste erfgoed en cultuurhistorie betreft.

Het onderdeel Cultuur & Erfgoed beoogt de gezamenlijke identiteit van de regio Gooi en Vechtstreek te verstevigen door het regionaal erfgoed en de regionale cultuurhistorie te verbinden, te versterken en te positioneren.

Een gedeeld beeld van de cultuur- en erfgoedkwaliteiten van Gooi en Vechtstreek dient als basis voor de realisatie van (cultuur- en erfgoed-) programma's en projecten in de regio. Met een regionaal kwaliteitsbeeld cultuur & erfgoed wordt structurele samenhang en positionering voor de toekomst geborgd, rekening houdend met lokale en regionale belangen: de regionale culturele infrastructuur.

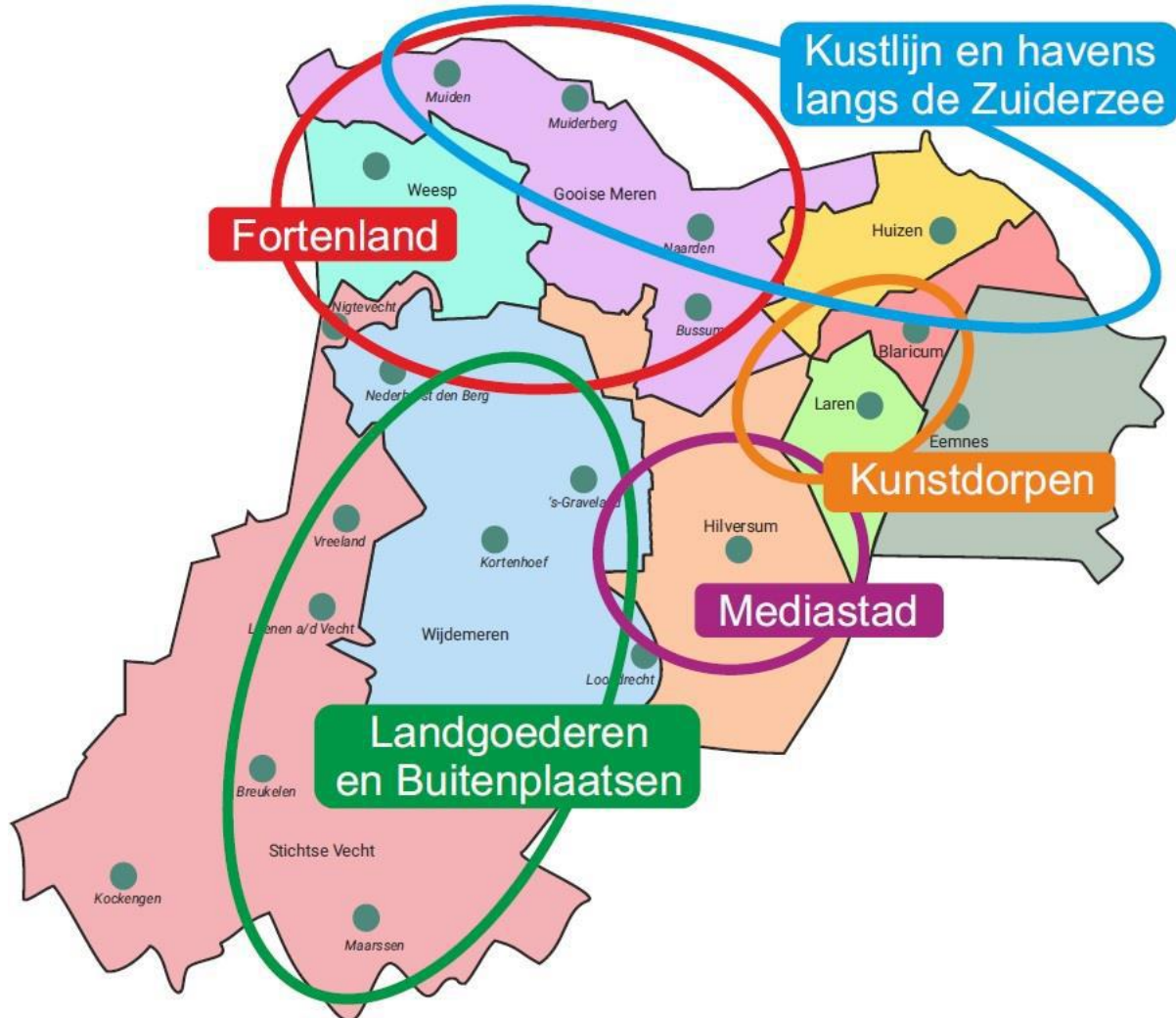
Drie thema's zijn leidend voor cultuur en erfgoed in regio Gooi en Vechtstreek. Alle thema's (en aanbodactiviteiten erbinnen) bouwen aan het overkoepelende beeld van onze regio. De volgende drie thema's zijn door alle gemeenten herkend als universeel:

1. Het landschappelijk groen (bos, hei, weiden) en blauw (water) en het toekomstig belang voor inwoners en stedelijke bezoekers: historisch gegroeide waarde, recreatie, gezondheid (beweging, mentaal).
2. Ondernemers- en handelskarakter en (historisch gegroeid) vakmanschap, uitgegroeid tot o.a. actueel mediavakmanschap; dit zit in het bloed van de mensen in Gooi en Vechtstreek en is als immaterieel erfgoed mede bepalend voor de identiteit (zie ook collecties, storytelling).
3. De verbinding tussen actuele kunst en landschap, erfgoed, cultuurhistorie, architectuur en archeologie.

Om de kwaliteiten van Gooi en Vechtstreek goed te organiseren, op de kaart te zetten en met elkaar te verbinden, is focus aangebracht door vijf zogenaamde kwaliteitsplekken te benoemen. De drie bovengenoemde thema's, het cultureel en landschappelijk potentieel, en de recreatieve en facilitaire voorzieningen van Gooi en Vechtstreek zijn bijeengebracht in deze 'kwaliteitsplekken'. De plekken vormen als het ware de 'puzzelstukken' van de aantrekkelijke puzzel Gooi en Vechtstreek. Voor inwoners en bezoekers wordt hiermee een focus aangebracht in de aanwezige kwaliteiten van de regio.

Zowel vanuit Cultuur & Erfgoed als vanuit Recreatie & Toerisme vindt ontwikkeling plaats binnen deze kwaliteitsplekken. Voor Cultuur & Erfgoed vanuit versterking en samenwerking van de culturele instellingen en voor Recreatie & Toerisme als positionering van belevingsgebieden en versterking van het toeristisch-recreatieve aanbod.

De figuur toont de te onderscheiden kwaliteitsplekken, met als kernkwaliteiten cultuur(historie) en landschap. Verbindend zijn de Geoparksites, het samenhangende landschap (van plassen naar zandgronden, van de Vecht naar de Heuvelrug), de verschillende vormen van vakmanschap en ondernemerschap, de horeca en verblijfsaccommodaties en de vele toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

Wijdmeren past binnen de puzzelstukken “Landgoederen en Buitenplaatsen” en “Kunstdorpen”.

Waterrijk tuinen- en plassengebied met ontmoeting tussen veen en heide. Cultuurhistorische context van de landgoederen, buitenplaatsen en historische tuinen. Connectie met vakmanschap en beeldende kunst. Bijzondere locaties zijn Landgoed Zonnestraal, Kasteelmuseum Sypesteijn met het Loosdrechts Porselein, de schilderkunst, Slot Zuylen en de diverse landschappen.

Kunstdorpen :Sterke aanwezigheid van de beeldende kunsten (ook in de openbare ruimte). Zowel museaal als in galerieën spelen kunstenaars, schrijvers en ateliers binnen de cultuurhistorische context een grote rol. Singer Laren, kunstenaarsdorpen 's-Graveland en Kortenhoef, het verhaal van de kunsten, bijzonder winkelaanbod, creatief kleinschalig

ondernemerschap, maar ook heide, bos, velden, kortom het landschap en de natuur, maken deze omgeving zo uniek.

Het uitvoeringstraject zal starten in 2018. Per kwaliteitsplek zal een inspiratiesessie worden gehouden (voor vertegenwoordigers van verschillende organisaties), waarin een gedeeld (gewenst) kwaliteitsbeeld wordt benoemd en in beeld wordt gebracht wat nodig is om dit beeld te realiseren en in stand te houden. Dit moet vervolgens leiden tot een plan van aanpak per kwaliteitsplek.

5. Cultuureducatie:

De tweede pijler van het cultuur- en erfgoeddeel van CERT betreft cultuureducatie. Onder cultuureducatie worden alle vormen van educatie verstaan waarbij cultuur als doel of als middel wordt ingezet. Cultuureducatie is leren over cultuur, door cultuur en met cultuur. Kinderen maken kennis met verschillende cultuuruitingen en verdiepen hun inzicht daarin. Cultuureducatie wordt in de praktijk gehanteerd als verzamelbegrip voor kunsteducatie, erfgoededucatie en media-educatie.

Sleutelproject is Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). CMK is een landelijk programma, wat is geïnitieerd door het ministerie van OCW en wordt uitgevoerd door het Fonds voor Cultuurparticipatie. In regionaal verband is deelname aan het CMK tot stand gekomen via Plein C (provincie) en is voor vier jaar extern geld beschikbaar gekomen. In de periode 2017-2020 zal CMK in alle gemeenten in de regio worden uitgerold. Hierbij staat de vraag van de scholen voorop en is het bestaande aanbod uitgangspunt. Afgelopen jaar zijn alle scholen voor primair onderwijs geïnformeerd over CMK in de regio en de mogelijkheden die dit project biedt. Hiernaast is in kaart gebracht wat scholen en culturele instellingen op dit moment doen aan cultuureducatie.

Doel van het CMK is dat scholen in staat zijn om samen met de culturele omgeving kwalitatief goede cultuureducatie in hun onderwijs te verankeren en de kunstzinnige en culturele ontwikkeling van leerlingen te vergroten.

NB. Er gaat dus geen geld naar activiteiten. De insteek is om een structuur te bouwen die blijft bestaan na projectperiode.

Scholen die deelnemen, krijgen handvatten (kennis, trainingen, e.d.) aangeboden om cultuureducatie in het schoolplan op te nemen en toe te passen.

Bij de regio is een projectleider aangesteld, die contactpersoon is voor het onderwijs en de cultuuraanbieders. Tussen de culturele instellingen die aanbod ontwikkelen heeft inmiddels afstemming plaatsgevonden, zodat vraag en aanbod daadwerkelijk op elkaar aansluiten. Lokale netwerken zullen worden opgezet, waarin onderwijs en cultuuraanbieders samen werken aan cultuureducatie.

6. Cultuurmarketing en cultuurparticipatie

De derde pijler van het cultuur- en erfgoeddeel van CERT betreft cultuurmarketing en cultuurparticipatie.

Cultuurmarketing

Samenwerking op het gebied van cultuur & erfgoed biedt nieuwe perspectieven en mogelijkheden. Cultuurmarketing sluit nauw aan bij de doelstellingen van het deelprogramma recreatie & toerisme, het regionale marketingbureau en vooral de marketingdoelstellingen van culturele instellingen.

Het doel is om een coherent en realistisch beeld te bereiken van wat de Gooi en Vechtstreek te bieden heeft qua cultuur en erfgoed. Vanuit samenhang wordt het cultuur en erfgoed in de regio gepromoot, zodat de gewenste beeldvorming toeneemt. De volgende concrete activiteiten worden hiertoe ingezet:

- Gezamenlijke opening van het cultuurseizoen in 2018
- Afstemming van bovenlokale evenementen

- Up to date inzicht in prognoses van bezoekersgedrag m.b.t. cultuur en erfgoed
- In 2018 zal een strategisch marketingplan worden opgesteld, dat als doel heeft de reputatie van de regio te versterken, de inwoners de regio te laten ontdekken en mensen te verleiden de regio te bezoeken. Onderdeel van dit plan is een doelgroepenanalyse en een dashboard voor 2018 en verder.

Cultuurparticipatie

Cultuurparticipatie behelst het actief meedoen aan kunst en cultuur. In dit kader wordt op regionaal niveau deelgenomen aan IKTOON. IKTOON is een landelijk evenement waarbij amateurkunst en andere vormen van cultuurparticipatie worden gepresenteerd aan het publiek en daar landelijk, regionaal en lokaal de aandacht op wordt gevestigd. IKTOON is de nieuwe naam voor de Week van de Amateurkunst. Vanaf 2017 jaar is deze week verbreed naar de hele maand juni. In juni treden in het hele land verenigingen, kunstenaars, kunstencentra, muziekscholen, ateliers, etc. naar buiten om hun kunst te tonen. Dit gebeurt op bestaande en nieuwe podia, in buurthuizen, zorgcentra, het gemeentehuis, op straat en in winkels.

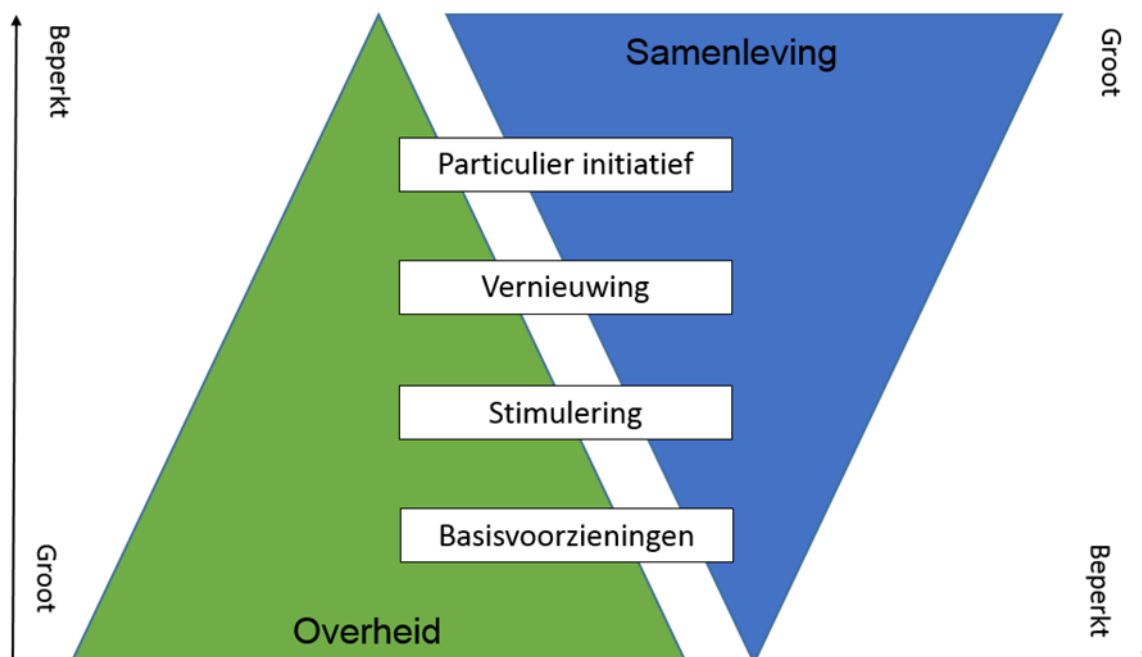
Ook in de regio Gooi en Vechtstreek hebben we afgelopen juni volop meegedaan aan IKTOON. Met een slotavond in Spant!, georganiseerd door Spotlight uit Loosdrecht, is IKTOON feestelijk afgesloten

5. Rolverdeling en middelen

In dit hoofdstuk gaan we in op de organisatie van het cultuurbeleid. We bespreken de rolverdeling tussen gemeente en instellingen, de vormgeving van de subsidierelatie en de inzet van middelen.

5.1 Rolverdeling

In onderstaand model is te zien hoe de overheid en samenleving in verschillende mate kunnen samenwerken. De overheid en samenleving hebben op elke trede een steeds grotere of kleinere rol. Basisvoorzieningen betreffen bijvoorbeeld de bibliotheek of de sociaal-culturele accommodaties. Op het snijvlak tussen basisvoorzieningen en stimulering bevindt zich het subsidiebeleid. Bij de treden vernieuwing en particulier initiatief wordt meer ruimte geboden voor inwoners.

Bij de ontwikkeling en uitvoering van het cultuurbeleid staat onze gemeente een heldere rolverdeling voor ogen. De rol van de gemeente beperkt zich voornamelijk tot de basisvoorzieningen en de stimulering. De gemeente is hierbij regisserend en voorwaardenscheppend. De regierol houdt in dat de gemeente op hoofdlijnen richting geeft aan het cultuurbeleid. De voorwaardenscheppende rol krijgt vorm in de zorg voor een fysiek culturele infrastructuur (accommodaties) en een organisatorisch culturele infrastructuur (subsidie en regie).

De culturele organisaties hebben een heel andere rol. Het is aan hen om een zo breed mogelijk publiek te verleiden om van kunst en cultuur te genieten, zowel actief als passief. Zij zijn met concrete projecten en activiteiten de makelaars tussen cultuuraanbod en publiek. De culturele organisaties hebben daarin een verantwoordelijkheid die reikt over de grenzen van de eigen instelling. Hierbij wordt van de organisaties een gezonde dosis cultureel ondernemerschap gevraagd. De gemeente kan in de basis ondersteunen, maar het is aan de organisaties om creatief en ondernemend te zijn. De gemeente vindt samenwerking tussen organisaties binnen de verschillende stromingen/disciplines gewenst zodat men sterker en beter georganiseerd is en met meer draagvlak kan optreden als gesprekspartner naar de gemeente.

De gemeente werkt hierbij vraaggericht. Dat wil zeggen dat het cultuurbeleid steeds meer is gericht op de behoeften van de eindgebruiker, de mensen die in de dorpskernen wonen en van de culturele voorzieningen gebruik maken. Door vraaggericht te werken worden burgers betrokken bij het maken en uitvoeren van het beleid.

5.2 Vormgeving subsidiebeleid

Het nieuwe subsidiebeleid is vastgesteld voor de periode 2017-2020. In dit beleid zijn de kaders benoemd voor de subsidiëring van (onder andere) culturele activiteiten.

Het beleid gaat uit van drie soorten subsidies: waardering- budget- en activiteitensubsidies. Een waardering- of stimuleringsbijdrage wordt verstrekt voor een activiteit of activiteiten, ongeacht de feitelijke kosten van deze activiteiten. De volgende culturele activiteiten worden op deze wijze gesubsidieerd:

- muziekinstellingen
- instellingen voor kunst en kunstzinnige vorming
- Cultuurhistorie en nationaal erfgoed

Een budgetsubsidie wordt verstrekt voor een activiteit of activiteiten, waarbij de gemeente de activiteiten van de subsidieaanvrager inhoudelijk stuurt op verkregen resultaten; De te behalen prestaties worden van te voren vastgelegd. De volgende culturele activiteiten worden op deze wijze gesubsidieerd:

- De bibliotheek
- Kasteel-museum Sypesteyn

Een activiteitensubsidie wordt verstrekt voor een activiteit of activiteiten, waarbij de gemeente de activiteiten van de subsidieaanvrager inhoudelijk controleert op de uitgevoerde activiteiten ongeacht de feitelijke kosten van deze activiteiten. De volgende culturele activiteit worden op deze wijze gesubsidieerd:

- Cultuur en educatie (beheer kunstcollectie, uitgave CJP-pas, e.d.)

Subsidie aan de muziekinstellingen wordt verleend op basis van het aantal subsidiabele leden per 1 mei 2016. Tevens kan indien de vereniging minimaal 1 openbaar optreden per jaar uitvoert een bedrag van € 1500,- per jaar ontvangen als extra waarderingssubsidie binnen het vastgestelde subsidieplafond. Aanpassing van het bedrag vindt alleen plaats wanneer het aantal leden 25% of meer is gewijzigd (minder of meer) of als de vereniging tussentijds stopt. Het subsidieplafond wordt aangepast wanneer hiervan sprake is, of wanneer een nieuwe vereniging die voldoet aan de gestelde kaders, zijn intrede doet.

5.3 Financieel kader

Om uitvoering te geven aan de geformuleerde inhoudelijke ambities, zet de gemeente de volgende middelen in: actieve regie, subsidies en accommodaties.

In onderstaand overzicht is in de inzet van middelen **in 2017** schematisch weergegeven.

Categorie	Bedrag
Bibliotheek	€ 315.545,00
Erfgoed	€ 6.600,00
Evenement	€ 18.686,00
Kunst	€ 26.495,00
Muziek	€ 33.666,00
Overig	€ 36.841,00
Theater	€ 1.750,00
Sypesteyn	€ 14.200,00
Indirecte subsidies accommodaties	€ 113.413,67
Totaal	€ 567.196,67

Hiernaast is voor nieuwe evenementen in totaal € 15.000,- per jaar beschikbaar via de Reserve Recreatie & Toerisme. Voorwaarde is dat het initiatief een meerjarig, bij voorkeur structureel en bovenregionaal karakter heeft. Ook moet er sprake zijn van cofinanciering. De bijdrage wordt per evenement verdeeld over drie jaar, volgens de verdeelsleutel 50%, 30%, 20%.

De ambtelijke inzet voor cultuur bestaat uit de coördinatie van de activiteiten, de reguliere werkzaamheden op het gebied van cultuur en de inzet in de regio. Wij gaan uit van de inzet van gemiddeld acht uur per week.

Hiernaast is de inzet van de combinatiefunctionaris ca. 8 uur per week (0,21 fte). Aan Stichting Jeugdpunt is opdracht gegeven deze activiteiten voor 0,1 fte uit te voeren. Tenslotte is er vanuit het kernenbeleid ambtelijke inzet om de leefbaarheid van de dorpen, waaronder de aanwezigheid van kunst en cultuur, te behouden en te verbeteren.

Als uitgangspunt geldt dat we het nieuwe cultuurbeleid grotendeels willen uitvoeren binnen het huidige budget. Wel is het van belang een bescheiden extra bijdrage beschikbaar te stellen voor vernieuwing. Met een vernieuwingsbudget kan inhoud worden gegeven aan het vraaggericht werken en het stimuleren van vernieuwende particuliere initiatieven.

Naast de gemeentelijke inzet zijn er mogelijkheden en kansen op het vlak van externe financiering (Rijk, provincie, fondsen en sponsors). Het regionale programma CERT wordt voor een groot deel bekostigd met provinciale en landelijke subsidies. Zo zijn er o.a. externe middelen beschikbaar via het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Mondriaanfonds.

Bijlage 1: Inventarisatie culturele instellingen

Naam vereniging	Lokaal	Regionaal	Bovenregionaal	
Amateurkunst	All Directions			
	Christelijke koorvereniging Cantemus			
	De Spotfabriek			
	Emotions (muziekvereniging)			
	Fanfarekorps de Vriendschapskring			
	Fanfarekorps Nieuw Leven			
	Floraliavereniging			
	Fun4all (koor)			
	Gemengd Koor Inspirations			
	Gemengd Koor Wijdemeren			
	Gemengde zangvereniging Het Plassenkoor			
	Maria-Martinus koor			
	Muziektheater Spotlight			
	Muziekvereniging Amicitia			
	Muziekvereniging BMOL (koor)			
	Muziekvereniging BMOL (orkest en slagwerk)			
	Muziekvereniging Crescendo			
	Muziekvereniging de Vriendschapskring			
	Muziekvereniging Nieuw Leven			
	Snowe koor			
	Toneelvereniging DSO			
	Vereniging 't Koor			
	Vocal Society			
Erfgoed/monumenten	Daniël Stalpaert Stichting (monumentenzorg)	Stichting tussen Vecht en Eem	Stichting Vrienden van Sypeste	
	Historische kring In de Gloriosa			
	Historische Kring Loosdrecht			
	Historische Kring Nederhorst den Berg			
	SLOP: Stichting Loosdrechts Porselein			
	Stichting Historisch Goed Loosdrecht			
	Stichting Vecht terug in het dorp			
Festivals/evenementen	Ankeveen Artistique (kunsthfestival)	Dijkfestival	Wonderfeel	
	Carnavalsvereniging de Turftrappers	Jazzfestival	VPC Vechtplassen Palingrook	
	Carnavalsvereniging de Schuimlikkers	Blauw (2016)		
	Stichting Comité intocht Sinterklaas 's-Gravelan Licht			
	Oranje comité Ankeveen	Concerten op de Berg		
	Oranje Comité Kortenhoef / 's-Graveland			
	Oranjevereniging Nederhorst den Berg			
	SLOEP			
	Stichting bevordering Vermaak en Cultuur Ankeveen			
	Stichting bruisend Ankeveen			
	Stichting Festiviteiten 's-Graveland			
	Stichting Nederhorst den Berg Actief (zomerspektakel)			
	Stichting oranje activiteiten Ankeveen			
	Stichting Recreatie Overmeer			
Muziek en dansscholen	Angela van Hal (docent)			
	Angela van Hal (muziek docent)			
	Ballet & Bodyworks			
	Barbara Schriek (dans docent)			
	De dromenkoning (Schilderles)			
	Desiree Wijma (muziekles docent)			
	Fotostudio Marjolein Lamme			
	Muziekdocente djembé - Corrie Haselager			
	Rieteke Hölscher (docent)			
	Studio van Harten (dans)			
	Tatakh Huismans (muziekleraar)			
	Zizo Label			
Ateliers	Atelier Art to join			
	Atelier Ditte Benschop			
	Atelier Kellerman			
	Atelier McSorley			
Accomodaties				
	Drieluik	Oude Kerkje Kortenhoef	De Dillewijn	
	De Meidoorn			
	De Oude school			
	Cultureel centrum kortenhoef			
	Multifunctioneel centrum 't Akkoord			
	Sociaal Cultureel Centrum Nederhorst den Berg			
	Stichting het Jagthuis Kamermuziek			
	Willibrordkerk			
Media en Letteren	Stichting Bibliotheek Gooi en Meer			
	Gooi TV/Plumego			
Beeldende Kunst	Stichting SBK Kunstuitleen	Kunstronde Vecht en Plassen	Beeldentuin de Zanderij	
	Stichting Kunstbezit 's-Graveland	Kunstroute 's-Graveland		
		Kunst aan de Dijk		
Musea		Kasteel Nederhorst	Kasteel-museum Sypeseyn	
Cultuureducatie	Interscolaire Kunst Commissie			
	Stichting BLOK kortenhoef			
	Stichting Kursuprojekt Loosdrecht			
	Stichting muziek educatie Wijdemeren			

Bijlage 2 : Input inwonersbijeenkomsten

In de zomer en het najaar van 2017 zijn drie bijeenkomsten gehouden. De aanwezigen waren allen actief in de cultuur. Het doel was het bespreken van culturele context van Wijdmeren.

Wanneer gevraagd wordt naar wat cultuur is voor deelnemers, wordt aangegeven dat cultuur “ door mensen gemaakt wordt. Ook wordt opgemerkt dat het gaat om “de overdracht van ideeën en belevingen”. Dit geldt zowel voor cultuur in brede zin, als voor cultuur in enge zin (cultuur met een grote C (literatuur, beeldende kunst etc.).

Wat is typisch voor cultuur in Wijdmeren?

Het sterke verenigingsleven en haar trouwe leden worden genoemd als typerend voor cultuur in Wijdmeren. Er zijn geen gegevens beschikbaar over het aantal leden van alle culturele organisaties in Wijdmeren. In bredere context kan gesteld worden dat cultuur in de regio sterk is verbonden met de natuur (en de plassen). Het zou mooi zijn om de verbinding tussen cultuur en natuur sterker te maken en te benadrukken. Dit sluit aan op het kwaliteitsbeeld, zoals dat is beschreven in het regiobeeld (hoofdstuk 1). Wonderfeel is een mooi voorbeeld van hoe natuur en cultuur elkaar overlappen. Jammer alleen dat Wonderfeel een specifiek publiek trekt, vanwege de programmering, genre muziek. In die zin niet voor iedereen toegankelijk.

Hoe is cultuur verdeeld over de verschillende kernen die Wijdmeren rijk is?

Er wordt opgemerkt dat de meeste schilders eilandjes vormen en weinig met elkaar op te trekken en samen te werken. Daaraan wordt toegevoegd dat de kunstronde juist voor verbinding zorgt tussen verschillende beeldend kunstenaars. Iedere kern heeft zo zijn eigenheid, dat maakt het zo leuk. Dit zorgt voor een sterke lokale verbinding en toewijding. De eigenheid blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat bij een festiviteit in (bijvoorbeeld) Nederhorst den Berg ook de muziekvereniging uit diezelfde kern wordt gevraagd om een op te treden. Dit ligt aan de sociale netwerken. Men kent de mensen van de muziekvereniging uit de eigen kern. Er zijn korte lijnen tussen de verschillende actieve mensen uit de eigen kernen. Tussen de kernen zijn de sociale netwerken minder sterk.

Hoe kan ervoor gezorgd worden dat er meer wordt samengewerkt?

Meer samenwerking heeft als voordeel dat men niet in elkaars vaarwater komt te zitten, bijvoorbeeld wanneer er twee soortgelijke activiteiten op dezelfde dag in een andere kern worden georganiseerd.

Een oplossing die wordt aangedragen is het opstellen van een culturele agenda. Deze zou elk jaar kunnen worden vastgesteld. Dan de vraag bij wie het initiatief zou moeten liggen voor het opstellen van een dergelijke agenda; het zou het beste zijn als dat door de gemeente wordt opgepakt. Dit zou een actiepunt kunnen zijn van deze nota. Intern moet worden bekeken hoe er invulling kan worden gegeven aan de cultuuragenda. Welke activiteiten moet hierop komen? Alleen evenementen? In ieder geval die activiteiten die openbaar zijn en waarbij mensen (lokaal of regionaal) op af (kunnen) komen.

Hoe zit het met de veranderingen van cultuur in Wijdmeren?

Al eerder werd opgemerkt dat cultuur aan verandering onderhevig is, omdat cultuur een menselijk product is, en mensen veranderen ook. Wat betreft culturele activiteiten waar bezoekers op af komen, loopt het. Sypestyn trekt bezoekers met het organiseren van markten etc. Ook de kunstroute zorgt voor genoeg publiek. Maar bij de amateurs (om ze zo oneerbiedig te noemen) loopt het minder goed. Bij muziekverenigingen merkt men dat het aantal jeugdleden terug loopt. Dit kan ook samenhangen met de leeftijdsopbouw van de gemeente (weinig jonge gezinnen, hier wordt aan gewerkt). Bovendien is het voor die clubs lastig om vrijwilligers te vinden voor klussen, bijvoorbeeld voor mensen die een bestuursfunctie willen bekleden. Overigens is dat een probleem dat zich ook bij niet culturele

organisaties voordoet. Wat kan gedaan worden om dit tegen te gaan, wat kan de gemeente hier in doen?

Wat zijn de wensen wat betreft de toekomst van cultuur in Wijdmeren?

In ieder geval behouden wat er nu is en het liefst uitbreiding van het culturele aanbod. Dat is een mooie wens, maar tegelijkertijd niet geheel realistisch. Waarschijnlijk zullen er verenigingen verdwijnen, bijvoorbeeld door een gebrek aan nieuw (jeugd-)leden. Maar er is altijd ruimte voor nieuwe initiatieven en ideeën. Men weet goed welke wensen er zijn voor de toekomst. Daarnaast werd ook gesproken over wat er mist aan culturele activiteiten in de gemeente. Meer podia, bijvoorbeeld in elke kern één. Of dit haalbaar is, is een tweede.

Bijlage 3 : Deelnemers inwonersbijeenkomsten

- Muziektheater Spotlight
- Muziekvereniging BMOL
- De Dillewijn
- Galerie McSorley)
- Bibliotheek)
- Christien Aalbers (kunstenares)
- Muziekvereniging nieuw leven
- Kunstronde
- CLC Music
- Dansstudio van Harten
- Atelier Art To Join
- Desiree Wijma, muziekdocente
- Kunst aan de Dijk
- Muziekvereniging de vriendschapskring
- Historisch Kring Loosdrecht
- Stichting Loosdrechts porselein
- Stichting muziekeducatie Wijdemeren